

ACTIEPLAN 2016-2018
INZAKE
DE AANPAK VAN
RELATIEPROBLEMEN EN SCHEIDINGSPROBLEMEN

Inleiding

Dit actieplan geeft verdere uitvoering aan de beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid en Gezin 2014-2019 en de beleidsbrief Welzijn, Volksgezondheid en Gezin 2015-2016 waarin een aantal beleidsinitiatieven vooropgesteld worden om personen met problemen in hun relatie of ten gevolge van een echtscheiding te ondersteunen. Daarin stellen we voorop om een sensibiliseringscampagne te lanceren die relaties en relatieproblemen bespreekbaar maakt, het onlineaanbod verder uit te bouwen, verder werk te maken van de toegankelijkheid van het aanbod en het bestaande aanbod beter op elkaar af te stemmen. Hierbij vinden we het belangrijk om oog te hebben voor het versterken van relaties. Het investeren in het ondersteunen van gezinnen bij veranderingen zoals gezinsvorming, ouderschap, echtscheidingen en nieuwe gezinssamenstellingen vormt dan ook een aandachtspunt.

Ook de 2.0-aanpak voor integrale jeugdhulp in Vlaanderen vermeldt een aantal acties op dit vlak, zoals het inzetten op relatie- en scheidingsbemiddeling met bijzondere aandacht voor de gevolgen van gezinsbreuken op kinderen en jongeren.

Met dit actieplan willen we komen tot een gecoördineerde aanpak van deze problematiek. Het actieplan is tot stand gekomen in een werkgroep met vertegenwoordigers uit Kind en Gezin, het Agentschap Jongerenwelzijn, Het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid, Het Departement WVG en het kabinet WVG. Het actieplan beperkt zich tot partnerrelaties. Andere relaties (de ouder-kindrelatie, relaties tussen kinderen onderling,...) vallen buiten het opzet van het actieplan. In het actieplan worden relatieproblemen niet beperkt tot (v)chtscheidingen maar komt een ruim spectrum van problemen in de partnerrelatie in het vizier. Het actieplan zet maximaal in op samenwerking tussen hulpverleningspartners, samenwerking met justitiële partners en heeft oog voor informele zorg.

DOELSTELLINGEN EN ACTIES

DOELSTELLING 1. DOOR PROBLEMEN IN DE PARTNERRELATIE BESPREEKBAAR TE MAKEN, WILLEN WE EEN ESCALATIE VAN RELATIEPROBLEMEN VOORKOMEN.

Problemen in de partnerrelatie moeten meer bespreekbaar worden gemaakt. Het opzetten van een campagne met een positieve boodschap die wijst op het belang van een goede partnerrelatie kan taboedoorbrekend zijn. De boodschap dat een gezonde relatie bijdraagt tot een mentale gezondheid, wordt hierbij centraal gesteld. Het creëren van een meer open houding rond relaties en relatieproblemen kan er ook toe bijdragen dat mensen meer beroep gaan doen op hun informeel netwerk voor het bespreken van problemen in hun partnerrelatie. Het kan ervoor zorgen dat problemen worden aangepakt voor ze escaleren.

ACTIE 1.1. WE ZETTEN EEN CAMPAGNE OP DIE WIJST OP HET BELANG VAN EEN GOEDE PARTNERRELATIE, RELATIEPROBLEMEN BESPREEKBAAR MAAKT.

We stellen een campagne op en laten deze door de partners mee uitdragen. We laten de campagne gefaseerd en over verschillende jaren lopen. In de campagne wijzen we op het belang van een goede partnerrelatie en nodigen we mensen uit hun problemen aan te pakken. Tegelijk verwijzen we hen naar het beschikbare aanbod. De doelgroep van de campagne is steeds gezinnen met kinderen.

Timing:	2016: focus op positieve beeldvorming en gezonde partnerrelaties – taboe op problemen in partnerrelatie doorbreken 2017: dieper ingaan op specifieke problemen die zich kunnen voordoen binnen partnerrelaties, b.v. scheiding 2018: dieper ingaan op specifieke problemen die zich kunnen voordoen binnen partnerrelaties, b.v. problematische echtscheiding
---------	---

ACTIE 1.2. WE INFORMEREN DE BEVOLKING OVER HET BESCHIKBARE AANBOD AAN RELATIE-ONDERSTEUNING VIA VERSCHILLENDE WEBSITES.

Omdat vaak een taboe rust op relatieproblemen, lijkt het online beschikbaar stellen van tips en het relatie-ondersteunende aanbod een goede manier te zijn om mensen te ondersteunen in hun partnerrelatie en hen mogelijkheden aan te reiken om hun relatieproblemen aan te pakken. We willen mensen de weg wijzen naar correcte en begrijpbare informatie omtrent relatie- en scheidingsproblemen.

DEELACTIE 1.2.1. WE CREËREN EEN PORTAALSITE WWW.TIDVOORIERELATIE.BE DIE BRUIKBARE ALGEMENE INFORMATIE AANBIEDT EN VERWIJST NAAR PASSEND AANBOD

Timing:	Najaar 2016
---------	-------------

DEELACTIE 1.2.2. WE VERNIEUWEN DE WEBSITE WWW.TWEEHUIZEN.BE EN KOPPELEN DEZE AAN DE CAMPAGNE IN 2017

De website www.tweehuizen.be biedt informatie aan kinderen, jongeren en ouders die betrokken zijn in een echtscheiding.

Timing:	Voorjaar 2017
---------	---------------

DEELACTIE 1.2.3. WE ACTUALISEREN DE WEBSITE WWW.GROEIMEE.BE ALS TOELEIDING NAAR DE WEBSITE WWW.TWEEHUIZEN.BE

Timing:	Voorjaar 2017
---------	---------------

ACTIE 1.3. WE ZETTEN IN OP SENSIBILISERING EN HET INFORMEREN VAN RELEVANTE BEROEPSGROEPEN OMTRENT DE PROBLEMATIEK VAN RELATIE- EN ECHTSCHEIDINGSPROBLEMEN EN RELATIEONDERSTEUNING

Het is belangrijk professionelen (leerkrachten, artsen, advocaten, ...) en vrijwilligers te sensibiliseren en informatie en vorming te bieden zodat ze (1) zich bewust zijn van de problematiek van relatieproblemen en (v)chtscheiding en de impact ervan op het welzijn van (ex-)partners en kinderen en (2) op de hoogte zijn van (het aanbod inzake) relatieondersteuning.

DEELACTIE 1.3.1. WE VERZAMELEN EN VERSPREIDEN INFORMATIE EN KENNIS OVER RELATIES EN GEZINSTRANSITIES EN AANVERWANTE ONDERWERPEN AAN RELEVANTE BEROEPSGROEPEN.

EXPOO zal kennis en praktijken verzamelen over relatieondersteuning, gezinstransities en aanverwante onderwerpen (o.m. verontrusting) met als doel kwaliteitsvolle kennis over dit thema ter beschikking te stellen van de actoren werkzaam in het brede domein van opvoeding en gezinsondersteuning zoals Huizen van het Kind.

Afhankelijk van vaststellingen uit deze kennisverzameling zullen bijkomende acties gepland worden bijv.

- Rondetafel met Huizen van het Kind (die nu al een aanbod ontwikkelen)
- handreiking met aandachtspunten, tips, aanbevelingen
- inspiratie voor ontwikkelen van aanbod voor ouders
- kwaliteitsvol materiaal om te gebruiken in contacten met ouders

De producten zullen verspreid worden via de gebruikelijke communicatiekanalen (website, nieuwsbrief, sociale media, communicatiekanalen partners, ...).

Daarnaast voorzien we een webinar (online lezing) voor professionals over dit thema.

Timing:	2018
---------	------

DEELACTIE 1.3.2. WE ONDERSTEUNEN OUDERSCHAP IN DE PRENATALE PERIODE (VAN PARTNER NAAR OUDER) DOOR INZICHTEN UIT DE LITERATUUR EN ONDERZOEK IN DIT KADER SAMEN TE BRENGEN IN EEN THEMAPAGINA OP EXPOO.BE EN INSPIRERENDE PRAKTIJKEN UIT BINNEN- EN BUITENLAND TE INVENTARISEREN.

Aandacht voor de transitie van partner naar ouder en een ondersteuningsaanbod dat aansluit bij de behoeften van deze ouders is vanuit relatieondersteuning een belangrijk thema. Diverse sectoren en beroepsgroepen zijn daarbij betrokken. EXPOO zal in samenwerking met partners een thematisch netwerk rond dit thema faciliteren.

Volgende acties worden voorzien:

- dialoogdag op 17 juni 2016
- inzichten uit literatuur en onderzoek worden samengebracht in een themapagina op expoo.be
- inventarisatie inspirerende praktijken uit binnen en buitenland

Indien uit voorgaande acties verdere behoeften blijken, bijv. op vlak van methodiekontwikkeling en experimenteren, zal dit verder onderzocht worden.

Timing:	2018
---------	------

DOELSTELLING 2. WE VERHOGEN DE TOEGANG TOT HET RELATIE-ONDERSTEUNEND AANBOD.

Relatieondersteuning zet in op het versterken van gezinnen bij relatie- of scheidingsproblemen. Het is niet alleen belangrijk aandacht te hebben voor ondersteuning tijdens een scheiding, maar ook ondersteuning tijdens het traject voorafgaand aan een scheiding is belangrijk. Er is een gedifferentieerd aanbod aan relatieondersteuning, maar het aanbod is versnipperd en daardoor weinig overzichtelijk. Dit kan ervoor zorgen dat het aanbod en de verschillende mogelijkheden door de burger niet goed gekend zijn en kan drempelverhogend werken. Door het beschikbare aanbod beter te stroomlijnen en bekend te maken willen we een aanbod realiseren dat voor iedereen toegankelijk is.

ACTIE 2.1. WE STROOMLIJNEN HET BESTAANDE RELATIEONDERSTEUNEND AANBOD

Vlaanderen heeft een groot aanbod aan relatie-ondersteunende hulp beschikbaar. Dit aanbod situeert zich binnen verschillende domeinen en sectoren. Vaak vinden mensen hier hun weg niet in terug. Het aanbod beter bekend maken, kan de toegankelijkheid van het aanbod verhogen. Problemen slepen ook vaak te lang aan voor men de stap naar hulp(verlening) zet. Door mensen beter te informeren en te wijzen op het beschikbare aanbod aan hulpverlening, kan de stap naar hulp(verlening) worden verkleind.

DEELACTIE 2.1.1. WE BRENGEN HET AANBOD TER ONDERSTEUNING VAN PARTNERRELATIES IN KAART, INCLUSIEF HET TELEFONISCHE EN ONLINE AANBOD.

Het regionaal aanbod moet overal op dezelfde manier in kaart worden gebracht. Het overzicht moet ook zodanig worden opgesteld dat het bruikbaar is.

Timing:	Voorjaar 2017
---------	---------------

DEELACTIE 2.1.2. WE STEMMEN HET BESTAANDE AANBOD TER ONDERSTEUNING VAN PARTNERRELATIES OP ELKAAR AF EN BRENGEN DE KNELPUNTEN EN HIATEN IN HET AANBOD IN KAART.

Timing:	Voorjaar 2017
---------	---------------

DEELACTIE 2.1.3. WE MAKEN HET GESTROOMLIJNDE AANBOD INZAKE RELATIEONDERSTEUNING BETER BEKEND

Timing:	2017
---------	------

ACTIE 2.2. WE BOUWEN DE TELEFONISCHE EN ONLINEHULPVERLENING INZAKE RELATIEONDERSTEUNING VERDER UIT

We bekijken hierbij de mogelijkheden van een telefonisch aanbod van informatieverstrekking en ondersteuning, evenals een online aanbod van informatie, advies, ondersteuning en begeleiding.

DEELACTIE 2.2.1. WE INVENTARISEREN GOEDE PRAKTIJKEN ROND ONLINE HULPVERLENING MET BETREKKING TOT RELATIEONDERSTEUNING IN BINNEN- EN BUITENLAND EN FORMULEREN OP BASIS DAARVAN AANBEVELINGEN VOOR DE VERDERE UITBOUW VAN DE ONLINEHULPVERLENING .

Timing:	Voorjaar 2017
---------	---------------

DEELACTIE 2.2.2. WE STELLEN EEN STAPPENPLAN OP VOOR HET REALISEREN VAN DE BELEIDSAANBEVELINGEN INZAKE DE VERDERE UITBOUW VAN DE ONLINEHULPVERLENING EN VOEREN HET STAPPENPLAN UIT.

Timing:	2018
---------	------

DEELACTIE 2.2.3. WE ZETTEN ALVAST DE MOGELIJKHEID OM TELEFONISCH EN PER E-MAIL VRAGEN TE STELLEN AAN DE OPVOEDINGSLIJN IN DE KIJKER.

Timing:	2017
---------	------

DEELACTIE 2.2.4. WE IMPLEMENTEREN DE 'STEL-JE-VRAAG-KNOP' VERDER BIJ DE HUIZEN VAN HET KIND ZODAT OPVOEDINGSVERANTWOORDELIJKEN VIA VERSCHILLENDE KANALEN ONLINE EEN OPVOEDINGSVRAAG KUNNEN STELLEN.

Timing:	2017
---------	------

DEELACTIE 2.2.5. WE VERKENNEN DE MOGELIJKHEID OM DE ONLINEDIENSTVERLENING DOOR DE OPVOEDINGSLIJN EN HUIZEN VAN HET KIND UIT TE BREIDEN NAAR CHATDIENSTVERLENING

Timing:	2017
---------	------

DOELSTELLING 3. WE BOUWEN EEN GOED AFGESTEMD HULPAANBOD BIJ SCHEIDINGS- EN OUDERSCHAPS- EN GEZINSBREMIDDELING EN HEBBEN HIERBIJ BIJZONDERE AANDACHT VOOR DE GEVOLGEN VAN GEZINSBREMIDDELING OP KINDEREN EN JONGEREN

ACTIE 3.1. WE PROMOTEN BEMIDDELING BIJ PROBLEMEN IN DE PARTNERRELATIE ALS AANBODSVORM VIA DE KANALEN DIE ONS TER BESCHIKKING STAAN.

We bouwen het aanbod inzake scheiding- en ouderschapsbemiddeling verder uit en stemmen dit af op de noden van de familierechtbanken. We maken afspraken met de commissies juridische eerstelijnsbijstand m.b.t. doorverwijzing naar bemiddeling.

We informeren relevante beroepsgroepen over het aanbod inzake scheidings- en ouderschapsbemiddeling zodat zij mensen die in een scheiding verkeren kunnen doorverwijzen of toeleiden naar dit aanbod.

Timing:	2018
---------	------

ACTIE 3.2. WE PROMOTEN VROEGINTERVENTIE BIJ SCHEIDING(S- EN OUDERSCHAPS- EN GEZINSBREMIDDELING) EN ONDERZOEKEN OP WELKE MANIER SUCCESVOLLE METHODIEKEN IN DIT KADER VERDER KUNNEN GEÏMPLEMENTEERD WORDEN.

Het gaat hierbij over alle vormen van informatie en bemiddeling in het kader van het scheidingstraject. We volgen in dit kader onder meer het FITTIF-onderzoek rond trajectbemiddeling op.

Timing:	2017
---------	------

ACTIE 3.3. WE ZETTEN IN OP INNOVATIEVE METHODIEKEN VOOR DE AANPAK VAN SCHEIDINGS- EN OUDERSCHAPS- EN GEZINSBREMIDDELING, IN HET BIJZONDER BIJ GEZINNEN MET KINDEREN

DEELACTIE 3.3.1. WE INVENTARISEREN EN EVALUEREN NIEUWE, INNOVATIEVE METHODIEKEN DIE INZETTEN OP OMGAAN MET SCHEIDINGS- EN OUDERSCHAPS- EN GEZINSBREMIDDELING

Dit kan gaan om individueel als groeppaanbod (zoals het werken met kinder- en oudergroepen, b.v. Kinderen uit de Knel), maar ook om b.v. overlegtafels met cliënten.

Timing:	2017
---------	------

ACTIE 3.3.2. WE INTEGREREN GUNSTIG GEËVALUEERDE NIEUWE INITIATIEVEN EN METHODIEKEN DIE INZETTEN OP OMGAAN MET SCHEIDINGS- EN OUDERSCHAPS- EN GEZINSBREMIDDELING IN HET REGULIERE AANBOD.

Timing:	2017-2018
---------	-----------

ACTIE 3.4. WE STEMMEN MET DE FAMILIERECHTBANKEN AF OVER HET VLAAMSE AANBOD BIJ SCHEIDING

DEELACTIE 3.4.1. WE STEMMEN HET AANBOD OUDERSCHAP- EN SCHEIDINGSBEMIDDELING AF OP DE NODEN DIE DE FAMILIERECHTBANKEN ERVAREN.

Timing:	2017
---------	------

DEELACTIE 3.4.2. WE BEKIJKEN DE ZINVOLHEID EN MOGELIJKHEID TOT INVOERING VAN EEN OUDERSCHAPSONDERZOEK ALS PROCESMETHODE BIJ DE FAMILIE- EN JEUGDRECHTBANKEN. WE BEKIJKEN OF HIEROMTRENT EEN PROEFPROJECT KAN WORDEN OPGESTART.

In Nederland wordt geëxperimenteerd met het ouderschapsonderzoek als procesmethode die onderzoek en bemiddeling combineert met het doel enerzijds partijen de gelegenheid te bieden om alsnog tot een (deel)oplossing te komen van hun geschil en anderzijds de rechter in het kader van een deskundigenverslag de informatie te verschaffen die nodig is om de gerechtelijke beslissing te nemen.

Timing:	2017
---------	------

DEELACTIE 3.4.3. WE STEMMEN MET DE FAMILIERECHTBANKEN AF OVER DE BURGERLIJKE OPDRACHTEN VAN DE JUSTITIEHUIZEN. WE VERTREKKEN HIERBIJ VAN HET KERNTAKENDEBAT DAT WORDT GEVOERD BINNEN DE JUSTITIEHUIZEN

Timing:	2017
---------	------

DEELACTIE 3.4.4. WE ONDERZOEKEN IN WELKE MATE DE VERSLAGGEVING DOOR DE BEZOEKRUITES BIJ EEN GERECHTELIJKE VERWIJZING VOLDOET AAN DE NODEN VAN DE VERWIJZENDE INSTANTIE EN OF HIER AANPASSINGEN NODIG EN MOGELIJK ZIJN.

Timing:	2017
---------	------

ACTIE 3.5. WE EVALUEREN DE WERKING VAN DE BEZOEKRUITES EN WERKEN DE WACHTLIJSTEN WEG

We bekijken daarbij hoe de informatieuitwisseling tussen de bezoekeruites en de Justitiehuisen kan geoptimaliseerd worden.

Timing:	2017
---------	------

ACTIE 3.6. WE BRENGEN PROFESSIONELEN EN VRIJWILLIGERS OP DE HOOGTE VAN DE IMPACT VAN (V)ECHTSCHIEDINGEN

DEELACTIE 3.6.1. WE BRENGEN HET INFORMATIE- EN VORMINGSAANBOD VOOR PROFESSIONELEN DAT DOOR DE VLAAMSE OVERHEID WORDT GESUBSIDIEERD IN KAART OP BASIS VAN EEN BEVRAGING VAN DE BETROKKEN ENTITEITEN. WE MAKEN DIT AANBOD BEKEND VIA BESTAANDE KANALEN EN BRENGEN DE PROBLEMATIEK VAN (V)ECHTSCHIEDINGEN ONDER DE AANDACHT VAN PROFESSIONELEN EN VRIJWILLIGERS. WE BEKIJKEN HIERVOOR DE MOGELIJKHEDEN EN EFFECTIVITEIT VAN EEN INFORMATIE- EN VORMINGSPAKKET.

Timing:	2017
---------	------

DEELACTIE 3.6.2. WE BRENGEN HET BESTAANDE REGIONAAL EN LOKAAL OVERLEG ROND (V)ECHTSCHIEDINGEN WAARIN KINDEREN BETROKKEN ZIJN IN KAART.

Timing:	2017
---------	------

DEELACTIE 3.6.3. WE ONDERZOEKEN OP WELKE MANIER RECHTERS KUNNEN GESENSIBILISEERD WORDEN OMTRENT DE IMPACT VAN SCHEIDING OP KINDEREN EN JONGEREN (O.M. HET NIET VANZELFSPREKEND TOEPASSEN VAN CO-ouderschap EN HET VOLDOENDE AANDACHT BESTEDEN AAN DE NODEN EN WENSEN VAN DE KINDEREN OMTRENT DE VERBLIJFS- EN OVERGANGSREGELING, NIET-NALEVING VAN DE OMGANGSREGELING, KINDEREN UIT DE KNEL).

Timing:	2017
---------	------